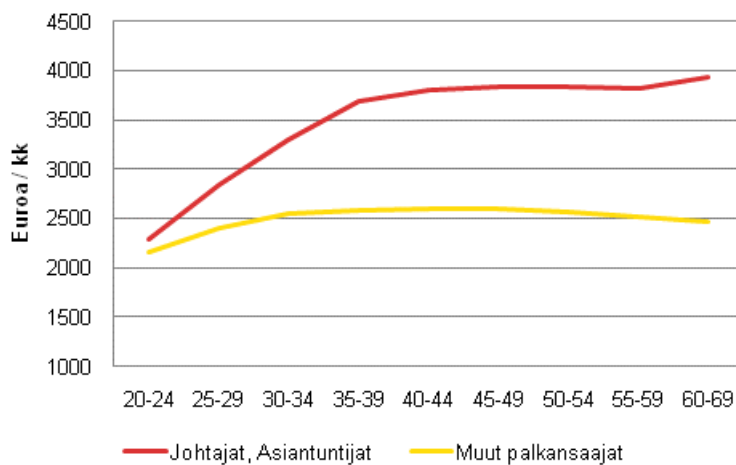

Palkkarakenne 2010

Ikä vaikuttaa ansioihin eniten vaativammissa tehtävissä

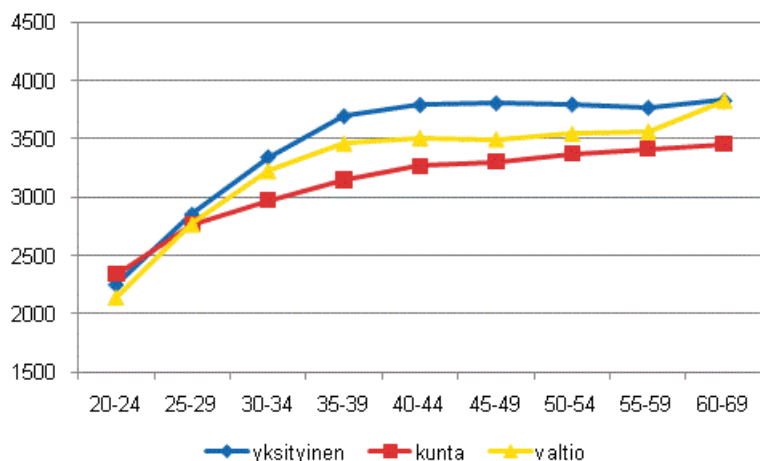
Tilastokeskuksen palkkarakennetilaston mukaan vuonna 2010 iän vaikutus palkkaan oli suurin vaativammissa tehtävissä työskentelevillä. Erityisasiantuntijoilla ja asiantuntijoilla kuukausipalkka oli korkeampi vanhemmissa ikäryhmissä. Matalamman vaativuuden tehtävissä toimivilla ei vastaavanlaista ilmiötä ollut havaittavissa. Näissä ammateissa keskiansio nousi työuran alussa, mutta noin 45 ikävuoden jälkeen palkka ei enää noussut ja joissain tapauksissa iän tuoma palkkakehitys saattoi olla jopa negatiivinen.

Palkansaajien kuukausiansio ikäryhmän mukaan vuonna 2010

Työmarkkinasektorilla oli merkittävä vaikutus edellä kuvattuun ilmiöön. Julkisella sektorilla kehitys oli melko suoraviivaista ja ansiot nousivat korkeammassa ikäryhmissä. Yksityisellä sektorilla sen sijaan vaativamminkin ammateissa on huomattavissa, että ansiot eivät kasva enää vanhimmissa ikäryhmissä. Julkisen sektorin ansioiden positiivista korrelaatiota iän suhteen voidaan selittää kehityksellä, joka asiantuntija- ja johtajauralla monesti on; iän ja kokemuksen karttuessa siirrytään vaativampiin ja korkeammin palkattuihin tehtäviin. Yksityisellä sektorilla korkea asema ja palkkataso saavutetaan mahdollisesti jo varhaisemmassa vaiheessa ja tällöin ansioiden kehitys ei enää vanhemmissa ikäryhmissä ole merkittävää. Toisaalta kaikista parhaiten palkatuista ammateista saatetaan siirtyä johtotehtäviin tai mahdollisesti jopa osa-aikaeläkkeelle.

Asiantuntijoiden kuukausiansio työmarkkinasektorin ja iän mukaan vuonna 2010

Kaikkien kokoaikaisten palkansaajien keskimääräinen kuukausiansio oli vuoden 2010 viimeisellä neljänneksellä 3 043 euroa. Valtion palkansaajilla keskimääräinen ansio oli 3 412 euroa, yksityisen sektorin palkansaajilla 3 113 euroa ja kuntasektorin palkansaajilla 2 793 euroa. Edellä mainittuihin ansioeroihin vaikuttavat muun muassa palkansaajiin ja työtehtäviin liittyvät rakenteelliset erot eri työnantajasektoreilla.

Tiedot perustuvat Tilastokeskuksen palkkarakennetilastoon, joka kattaa kaikki työnantajasektorit. Kokonaistyöajan kuukausiansiot lasketaan ainoastaan kokoaikaisille palkansaajille. Ansiot sisältävät säännölliseltä työajalta maksettavan ansion lisäksi yli- ja lisätyöajalta maksettavat palkanosat, mutta eivät kertaluonteisesti maksettavia palkkaeriä, kuten tulospalkkioita.

Kuukausiansiot ammattiluokittain (AML 2010) vuonna 2010

Ammattiluokitus	Kokonaisansiot, euroa/kuukausi			
	Yhteensä	Yksityinen sektori	Kuntasektori	Valtio
1 Johtajat ja ylimmät virkamiehet	5 433	5 630	4 445	5 989
2 Erityisasiantuntijat	3 863	4 049	3 586	3 928
3 Asiantuntijat	3 083	3 233	2 712	3 070
4 Toimisto- ja asiakaspalvelutyöntek.	2 488	2 562	2 187	2 464
5 Palvelu-, myynti- ja hoitotyöntek.	2 300	2 293	2 263	2 972
6 Maanviljelijät, metsätyöntek. ym.	2 175	2 027	2 200	2 475
7 Rakennus-, korjaus- ja valm.työnt.	2 746	2 760	2 469	2 641
8 Prosessi- ja kuljetustyöntekijät	2 786	2 796	2 363	2 513
9 Muut työntekijät	2 126	2 200	1 975	2 101
0 Sotilaat	3 920	-	-	3 920
Tuntematon	3 249	2 871	2 971	3 850

Tässä tilastossa on otettu käyttöön ammattiluokitus 2010. Lisätietoja luokituksista on saatavilla Tilastokeskuksen ammattiluokitus 2010-sivuilla:

<http://tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/ammatti/001-2010/index.html>

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kokoaikaisten palkansaajien keskimääräiset kuukausiansiot työnantajasektorin ja koulutusalan mukaan vuonna 2010.....	4
Liitetaulukko 2. Kokoaikaisten palkansaajien keskimääräiset kuukausiansiot työnantajasektorin ja iän mukaan vuonna 2010.....	4
Laatuseloste: Palkkarakenne.....	5

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kokoaikaisten palkansaajien keskimääräiset kuukausiansiot työnantajasektorin ja koulutusalan mukaan vuonna 2010

Koulutusala	Yhteensä	Yksityinen sektori	Kuntasektori	Valtio
Yleissivistävä koulutus	2 883	2 957	2 406	2 865
Kasvatustieteellinen ja opettajankoulutus	3 232	3 324	3 208	3 606
Humanistinen ja taidealan koulutus	3 150	3 084	3 243	3 241
Kaupallinen ja yhteiskuntatieteellinen koulutus	3 275	3 383	2 717	3 413
Luonnontieteellinen koulutus	3 766	3 806	3 613	3 875
Tekniikan koulutus	3 277	3 315	2 814	3 514
Maa- ja metsätalouden koulutus	2 907	2 959	2 559	3 471
Terveys- ja sosiaalialan koulutus	2 908	2 870	2 912	3 412
Palvelualojen koulutus	2 554	2 485	2 261	3 550
Muu tai tuntematon koulutusala	2 211	2 557	2 139	2 672

Liitetaulukko 2. Kokoaikaisten palkansaajien keskimääräiset kuukausiansiot työnantajasektorin ja iän mukaan vuonna 2010

Ikäryhmä	Yhteensä	Yksityinen sektori	Kuntasektori	Valtio
15 - 19	1 797	1 787	1 855	1 773
20 - 24	2 179	2 189	2 100	2 417
25 - 29	2 586	2 591	2 511	2 850
30 - 34	2 956	3 008	2 694	3 238
35 - 39	3 190	3 302	2 799	3 435
40 - 44	3 220	3 335	2 860	3 508
45 - 49	3 206	3 342	2 850	3 497
50 - 54	3 160	3 286	2 872	3 475
55 - 59	3 108	3 200	2 874	3 499
60 - 69	3 156	3 238	2 872	3 795
Tuntematon	2 948	2 979	2 126	7 091

Laatuseloste: Palkkarakenne

1 Tilastotietojen relevanssi

Tietosisältö

Palkkarakennetilasto laaditaan vuosittain ja se kuvaa palvelussuhteiden määrää sekä ansiotasoa eri työnantajasektoreilla tilastointivuoden viimeisellä neljänneksellä. Tilasto on ilmestynyt vuodesta 1995 lähtien ja se kattaa yksityiseltä sektorilta vähintään viisi henkeä työllistävät yritykset sekä julkisen sektorin kaikki palkansaajat. Palkkarakennetilaston ulkopuolelle on rajattu yksityiseltä sektorilta yritysten ylin johto sekä yrityksen päätoimialan mukaan maa-, metsä- ja kalatalouden, työnantajakotitalouksien sekä kansainvälisten järjestöjen toimialat. Myös ne palkansaajat, joille ei ole pystytty määrittelemään sukupuolta, on jätetty tilaston ulkopuolelle. Palkkarakennetietoja tarvitaan ansiotasojen ja palkkaerojen tarkasteluun sekä käytetään palkka-aineistona eri tutkimuksissa. Myös kansainvälisissä tietopalveluissa, kuten Eurostatin ja Kansainvälisen työjärjestön (ILO) tiedusteluissa käytetään palkkarakennetilaston tietoja.

Käsitteet ja luokitukset

Palkkarakennetilastossa julkaistaan tietoa palkansaajien lukumääristä, keskimääräisistä tunti- ja kuukausiansioista sekä hajontatietoa edellä mainituista ansioista. Ansiokäsitteenä käytetään kokonaisansiota. Kokonaisansio kuvaa säännölliseltä työajalta sekä muulta työajalta, kuten yli- ja lisätyöajalta, maksettua palkkaa. Myös säännöllisen työajan ansiot saadaan aineistosta laskettua tarvittaessa.

Kokonaisansioon luetaan kultakin palkanmaksujaksolta seuraavat palkanosat:

- peruspalkka
- tehtävän, ammattitaidon, palvelusvuosien yms. perusteella maksettavat lisät
- työpaikan sijainnin ja olosuhteiden perusteella maksettavat lisät
- työaikalisät
- toimihenkilöiden tulos- ja suoritusperusteinen palkanosa, työntekijöiden suoritusperusteiset ansiot
- luontoisetujen verotusarvo
- lisä- ja ylityön ansio
- osin myös mahdolliset varallaolo-, päivystys- ja hälytyskorvaukset
- muut epäsäännöllisesti maksettavat lisät
- palkkarakennetilastossa lisäksi ei-tehdyltä työajalta maksettu palkka

Kokonaisansio ei sisällä kertaluonteisia palkkaeriä, kuten lomarahaa tai tulospalkkioita.

Ansioiden lisäksi tilastossa julkaistaan tietoa palkanmuodostuksen kannalta olennaisista eristä, kuten keskiarvot työaikalisistä, ylityöansioista ja luontoiseduista sekä kertaluonteisista palkkaeristä. Joka neljäs vuosi laadittavassa laajemmassa palkkarakennetilastossa julkaistaan lisäksi tietoja palkansaajan vuosiansioita koskien. Seuraava EU-velvoitteisiin perustuva laajennettu palkkarakennetilasto tuotetaan tilastovuodelta 2010.

Kaikkia julkaistavia lukumäärä- ja ansiotietoja on mahdollista luokitella työnantajasektorin, toimialan, ammatin, koulutuksen, palkansaajan iän, sukupuolen, palvelussuhteen luonteen, palkkausmuodon ja maantieteellisen sijainnin mukaan.

Palkkarakennetilaston tiedot perustuvat suurimmaksi osaksi alakohtaisten palkkatilastojen perusaineistoihin. Lisäksi palkkarakennetietoja täydennetään Tilastokeskuksen sisäisistä rekistereistä ja joistakin ulkopuolisista lähteistä.

Lait

Palkkarakennetietojen julkaiseminen perustuu Euroopan Unionin neuvoston asetukseen nro. 530/1999, jonka mukaan jokaisen EU:n jäsenmaan on toimitettava palkkarakennetta ja palkkojen hajontaa koskevia tietoja joka neljäs vuosi Eurostatille. Palkkarakennetilaston tietosisältö pohjautuu asetuksessa ja sen laajennuksissa määriteltyyn tietosisältöön, mutta kansallista käyttöä varten tietosisältö poikkeaa hieman asetuksella määrätystä.

2 Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Palkkarakennetilaston laadinnan pohjana ovat yksityiskohtaiset tiedot yli 1,32 miljoonasta palvelussuhteesta, jotka perusjoukon tasolle korotettuna edustavat noin 1,68 miljoonaa palvelussuhdetta. Tilasto perustuu alakohtaisten palkkatilastojen perusaineistoihin, joiden keräämisestä vastaavat yksityisellä sektorilla pääosin työnantajajärjestöt. Työnantajajärjestöjen keräämää aineistoa täydennetään Tilastokeskuksen suorittamalla otostiedustelulla niiltä toimialoilta, joilla toimialalle kuuluvien yritysten järjestäytymisaste jää alla 75 prosentin. Julkisen sektorin tiedot kerätään kuntasektorin osalta Tilastokeskuksen toimesta ja valtiosektorin tiedot kerää Valtiokonttori. Eri sektoreiden tiedot yhdistetään yhdeksi tietovarannoksi ja kaikille palkansaajille määritellään sopimusalaista ja palkkausmuodosta riippumatta yhteiset ansiokäsitteet sekä luokitukset. Tietovarannon muodostamisen jälkeen palkkarakennetilaston tietoja täydennetään muista rekistereistä. Esimerkiksi palkansaajan tutkintotieto saadaan Tilastokeskuksen tutkintorekisteristä ja palkansaajan toimipaikkaa koskevia tietoja päivitetään työssäkäyntitilaston perustiedoista. Joka neljäs vuosi laadittavaan laajempaan palkkarakennetutkimukseen sisältyy lisäksi tietoja Tilastokeskuksen ulkopuolisista rekistereistä, kuten Verohallinnon ja Kansaneläkelaitoksen rekistereistä.

Julkisen sektorin aineistot ovat kokonaisaineistoja ja kadon oikaisua ei näiden aineistojen kohdalla tarvitse käyttää. Yksityisen sektorin tiedot korotetaan perusjoukon tasolle käyttämällä hyväksi Tilastokeskuksen yritysrekisteristä muodostettua tutkimuskehikkoa. Kato korjataan vuoden 2006 tilastosta lähtien Särndalin suhde-estimaattorilla. Särndalin suhde-estimaattori toimii siten, että korjauskerroin määritellään vastanneiden yritysten henkilökunnan määrän suhteellisen osuuden käänteislukuna, eli N/n (N = tutkimuskehikkoon kuuluvien yritysten henkilökunnan lukumäärä, n = vastanneiden yritysten henkilökunnan lukumäärä). Estimaattori antaa isomman painon niiden yritysten havainnoille, joiden ositteissa vastauskato on suurinta henkilökunnan lukumäärällä mitattuna.

Estimointi suoritetaan siten, että järjestäytyneiden yritysten estimointikehikko ja otostoimialojen järjestäytymättömien yritysten estimointikehikko estimoidaan erikseen ositekohtaisesti. Ositteet on muodostettu yrityksen kokoluokan ja toimialan mukaan. Koska tutkimuskehikko poimitaan ennen tilastoajankohtaa, tutkimuskehikkoon lisätyistä uusista yrityksistä, joiden palveluksessa on vähintään viisi palkansaajaa, muodostetaan oma jälkiosite. Tämän ositteen korotuskertoimeksi määrätään 1.

3 Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilaston oikeellisuus

Palkkarakennetilaston tietosisältö ja tuotantomenetelmät vastaavat Euroopan Union asettamia vaatimuksia. Tilaston teosta laaditaan Eurostatille laaturaportti joka neljäs vuosi. Lisäksi palkkarakennetilaston laatua seurataan jatkuvasti tilastotuotannon yhteydessä. Kansallisella tasolla tietojen oikeellisuudesta käydään keskustelua muun muassa aineistotoimittajatapaamisissa ja tulopoliittisen selvitystoimikunnan työryhmissä.

Tilaston luotettavuus

Koska palkkarakennetilaston perusaineisto on saatu useasta eri lähteestä, tilastointikuukausi vaihtelee jossain määrin. Tämä voi vaikuttaa palkansaajien lukumääriin ja näin ollen myös ansioiden suuruuteen ja luonteeseen. Myös aineiston tietojen päivittäminen eri rekistereistä voi vaikuttaa luotettavuuteen hieman. Kun tahdistus suoritetaan rekistereistä yritystunnus- ja henkilötunnusavaimilla, voi aineisto- ja ajankohtaeroista johtuen jäädä joitakin palkansaajia tahdistumatta.

Julkaistuihin keskiansioihin voi tulla pientä harhaa myös siitä, että tilaston ulkopuolelle rajataan yksityisen sektorin pienet yritykset ja yritysten ylin johto.

Tutkimuskehikon ja palkka-aineistojen tahdistaminen on tilastoinnin aikaeroista johtuen hankalaa. Tutkimuskehikkoon tahdistumatta jääneet yritykset liitetään aineistoon yrityksen koon mukaan jälkepäin. Nämä yritykset tulkitaan yleensä kehikon alipeitoksi ja korotetaan korotuskertoimella 1. Tahdistumattomuus voi vaikuttaa tilaston laatuun aineiston estimoinnin kautta.

4 Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Palkkarakennetilasto on vuositilasto ja sen palvelussuhde- ja ansiotiedot kuvaavat kyseisen tilastovuoden tilannetta vuoden viimeisellä neljänneksellä. Vuosiansiotiedot kuvaavat kokoaikaisen palkansaajan koko vuoden ansioita tietyistä työsuhteista.

Palkkarakennetilaston aineisto perustuu lopullisiin alakohtaisiin palkka-aineistoihin sekä rekistereihin. Sen tiedot ovat julkaistaessa lopullisia. Palkkarakennetilaston tiedot julkaistaan kaksi kertaa vuodessa Tilastokeskuksen internet-sivuilla. Lisäksi kerran vuodessa tuotetaan yksi paperinen julkaisu.

5 Tietojen saatavuus ja selkeys

Julkaisukanavat

Palkkarakennetilaston tiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla tuoreintilasto julkistuksena sekä painettuna versiona Palkat ja työvoimakustannukset -sarjassa: Esimerkiksi Palkat ja työvoimakustannukset 2009. Lisäksi tilastosta julkaistaan StatFin -tauluja.

Palkkarakennetilaston julkaisu on tilattavissa myyntipalvelusta osoitteesta:

Tilastokeskus, myyntipalvelu PL 4C 00022 Tilastokeskus Puh: (09) 1734 2011 Faksi: (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi www.tilastokeskus.fi

Tilaston metatiedot

Palkkarakennetilaston tuotannossa käytettävät metatiedot on saatavissa pääosin palkkatilastoista. Joitakin palkansaajiin liittyviä tietoja on saatavissa myös työssäkäyntitilastosta, tutkintorekisteristä sekä yritysrekisteristä. Vuosiansiota ja palkansaajan työsuhdetta koskevia tietoja voi saada muun muassa Verohallinnon ja Kansaneläkelaitoksen rekistereistä.

6 Tietojen yhtenäisyys ja vertailukelpoisuus

Palkkarakennetilastoa on tuotettu lähes samanlaisena vuodesta 1995 lähtien. Vuoden 2001 palkkarakennetilastoon tehdyistä määritelmämuutoksista johtuen vuosien 1995-2000 tiedot ovat ainoastaan vertailukelpoisia pidemmän aikavälin tarkastelussa. Tilastovuodelta 2001 ja sen jälkeen tuotetut palkkarakennetilastot muodostavat toisen ns. aikasarjan. Ammattikohtaisessa vertailussa voi olla ammattien uudesta määrittelystä johtuen pientä harhaa myös vuoden 2001 ja tätä myöhempistä tilastoja verrattaessa. Vuoden 2006 palkkarakennetilastossa laskettiin kuntasektorin opettajille tuntiansiot ensimmäistä kertaa ja ansiolaskentoihin otettiin mukaan myös kuntasektorin vähennettyä palkkaa saaneet palkansaajat. Edellä mainituista muutoksista johtuen vuodesta 2006 eteenpäin julkaistavat tiedot eivät ole kaikilta osin vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin nähden. Palkkarakennetilastoa ei varsinaisesti käytetä aikasarjatarpeissa ja ansioiden kehitystä tutkittaessa palkkarakennetilastoa parempi lähde on ansiotasoindeksi.

Palkkarakennetilaston ansiotietoja voidaan parhaiten verrata alakohtaisten palkkatilastojen, ansiotasoindeksien tai säännöllisen ansion indeksin sekä tulonjakotilaston ansiotietoihin. Näiden tilastojen välillä on tosin sekä käsitteellisiä että menetelmällisiä eroja. Ansiotasoindeksi kuvaa säännöllisen työajan ansioita ja palkkarakennetilasto kokonaisansioita. Lisäksi palkansaajien rajauksissa ja määritelmässä on eroja eri tilastoja verrattaessa.

Palkansaajien lukumäärien osalta palkkarakennetilastojen vertailu onnistuu parhaiten alakohtaisiin palkkatilastoihin, tulonjakotilastoon sekä työvoimatutkimukseen. Palkansaajien määrät ovat lähes identtiset alakohtaisiin palkkatilastoihin verrattaessa, mutta työvoimatutkimuksen sekä palkkarakennetilaston välillä esiintyy palkansaajien lukumäärässä jonkin asteista peittävyyseroa. Palkkarakennetilaston perusaineiston peittävyttä voivat osaltaan laskea tiedustelun ajankohta, käsitteet ja määritelmät sekä se, että palkka-aineisto ei kata kaikkia työnantajan palveluksessa olevia.

Palkansaajaryhmien, kuten koko- ja osa-aikaisten, suhteiden muutoksissa palkkarakennetilaston sekä työvoimatutkimuksen vertailu onnistuu kuitenkin hyvin ja antaa varsin käyttökelpoista informaatiota palkansaajien lukumääriä koskien.

7 Tietojen selkeys ja eheys

Koska palkkarakennetilaston tiedot perustuvat useaan alakohtaiseen palkka-aineistoon, sillä on vahvat kytkökset moniin palkkatilastoihin. Tilastojen tulokset voivat kuitenkin poiketa hieman toisistaan, sillä palkkarakennetilastossa lasketaan sekä tunti- että kuukausiansiot kaikille palkansaajille. Lisäksi aineistojen rajausehdot poikkeavat hieman eri tilastojen välillä. Määritelmäerot vaikuttavat sekä palkansaajien lukumääriin että keskiansioihin. Tulosten vertailu alakohtaisiin palkkatilastoihin onnistuu parhaiten kuntasektorin sekä valtion osalta, vaikka palkansaajarajaukset aiheuttavat myös näihin vertailuihin joitakin ongelmia.

Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Palkat ja työvoimakustannukset 2011

Lisätietoja

Mika Idman (09) 1734 3445

Jukka Pitkäjärvi (09) 1734 3356

Vastaava tilastojohtaja:

Kari Molnar

palkkarakenne@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Palkkarakenne 2010, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

*Tilastokeskus, myyntipalvelu
PL 2 C
00022 TILASTOKESKUS
puh. (09) 1734 2011
faksi (09) 1734 2500
myynti@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi*

*ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1799-0076 (pdf)*